

135 років від дня народження Григорія Шерстюка (1882—1911), українського педагога, громадського діяча, мовознавця, видавця

Григорій Пилипович Шерстюк народився 8 грудня 1882 р. в с. Новий Тагамлик (тепер Машівського району Полтавської області). Після закінчення місцевого училища він у 1899 р. вступив до Новобузької вчительської семінарії. Одержавши в 1904 р. документ про закінчення курсу навчання, Григорій Пилипович повертається на рідну Полтавщину, де працює народним учителем спочатку в земській школі с. Наталівка, а пізніше в с. Мала Перещепина. На початку ХХ ст. Г. Шерстюк працював секретарем часопису «Рідний край», публікуючи в ньому протягом 1906—1907 рр. низку власних статей. Більшість публікацій Г. Шерстюка — це рецензії на підручники, дитячу художню літературу та науково-популярні книжки, що часто були підписані криптонімами Г.Ш., Гр.Ш., Я.Г. або псевдонімами Я. Гетьманчук, Гр. Чубрій.

Г. Шерстюк згуртував народних учителів-одномумців у товариство, і вони в 1906 р. заснували на власний кошт у Полтаві перше в підросійській Україні видавництво української педагогічної літератури — «Український учитель». Першою книжкою видавництва стала «Коротка українська граматика для школи» (Ч. 1, Полтава, 1907), яку склав сам Григорій Пилипович. З 1908 р. видавництво «Український учитель» працювало у Києві у зв'язку з переїздом сюди Г. Шерстюка. У київський період (1908—1912) побачили світ понад 40 видань, серед яких — друга частина популярної астрономії «Про небо» С. Черкасенка (1909), брошури М. Загірньої «Який був лад в Афінській державі» (1908), Ю. Сірого «Дивні рослини» (1910) та «Світова подорож краплини води» (1910), вірші Т. Шевченка, оповідання М. Коцюбинського, байки Л. Глібова.

Незважаючи на значне навантаження в редакції та постійні клопоти у видавництві, Григорій Шерстюк не полишав своєї мрії створити український педагогічний журнал. Це вдалося зробити лише в 1910 р. Так у Російській імперії з'явився перший український педагогічний часопис «Світло». Г. Шерстюк, здійснюючи редакторську роботу, для кожного номера готував і свій власний матеріал. Тематика часопису була різноманітною: вшанування творчих здобутків відомих педагогів, стан шкільництва, обговорення, критика, рецензії на новинки педагогічної та дитячої літератури тощо.

Г. Шерстюк помер 24 жовтня 1911 р., не доживши кількох тижнів до свого 29-річчя. Його могила знаходиться на Новому Байковому цвинтарі (1-й ряд ділянки № 9) неподалік від іншого визначного українського діяча — Бориса Грінченка. На могилі встановлено пам'ятник з темного граніту: хрест на постаменті. На постаменті викарбувано слова: «Прямуючи до світла, ніс «Світло» незрячим і, йдучи шляхом тернистим, зберіг ніжність і лагідність вдачі й незалежність духа свого, подаючи собою зразок людини-громадянина».

125 років від дня народження Миколи Куліша (1892—1937), українського драматурга, педагога, громадського і освітнього діяча

Микола Гурович Куліш народився 19 грудня 1892 р. у с. Чаплинці Дніпровського повіту Таврійської губернії (зараз — Херсонська область) в бідній селянській сім'ї. Закінчив церковно-парафіяльну школу. 1905 р. на зібрані односельцями гроші продовжив навчання в Олешківському міському училищі, а в 1908 р. вступив до Олешківської прогімназії. В 1914 р. вступив на історико-філологічний факультет Одеського університету, але з початком Першої світової війни був мобілізований на фронт, де зробив військову кар'єру, дослужившись до поручика.

Завершивши у 1921 р. військову службу керівником Херсонського та Дніпровського повітових військкоматів, М. Куліш перейшов на цивільну службу. Він обіймав адміністративні посади в Олешках, з головою поринув у освітянську службу в Дніпровському повіті. Дружина Антоніна Куліш писала про його педагогічну діяльність цього періоду: «З новим запалом взявся він до праці: організовував школи, відкривав ті, що позакривалися під час війни, організовував дитячі садки, ясла й притулки, на початку 20-х років як освітянський керівник і педагог-практик склав українську абетку (Буквар) для шкіл, назвавши її «Первинка»... Учителі українських шкіл, які приїздили з сіл, дуже дякували за неї складачеві».

Організуючи школи, дбаючи про учнів і вчителів, М. Куліш часто мандрував хуторами, селами й містечками Херсонщини, знайомився з освітянськими справами у рідному краї. У голодні 1921—1922 роки він доклав неймовірних зусиль, щоб урятувати багатьох школярів від смерті й зберегти численні невеликі школи. Працюючи з кінця 1922 року в системі губернської освіти в Одесі, М. Куліш продовжував перейматися проблемами організації та розвитку національної школи, у якій пріоритетами ставали формування української культури, ментальності, національної самоповаги.

Власними педагогічними, просвітницькими справами М. Куліш реально сприяв не тільки поширенню української культури на терені Таврії, а й зміні ставлення до української культури з боку таврійської громади. Він предметно сприяв становленню національної школи на півдні України, такої школи, де викладання велося українською, рідною для значної частини населення мовою.

Розквіт таланту Куліша-драматурга припадає на 1920-ті — I половину 1930-х років. У цей період у своїй творчості він розвиває всі жанри драматургії: комедію («Отак загинув Гуска», «Хулій Хурина», «Мина Мазайло»), трагедію («97») та драму («Маклена Граса», «Патетична соната», «Зона»).

Плідні творчі взаємини поєднували Миколу Куліша з режисером Лесем Курбасом. Співтворчість не тільки поглиблювала їхні особистості, сприяла піднесенню українського мистецтва, відкривала обрії перед майбутнім євроамериканським «театром абсурду», а й виявилася причиною майбутньої трагедії митців. Вони були заарештовані протягом одного року: Л. Курбас на початку 1934-го року, у січні, а М. Куліш — наприкінці року, у грудні. Доля їх звела знову, цього разу на Соловках, звела назавжди, навіки; і страчені вони були не тільки в один рік, а й в один день, в одній партії в'язнів — 3 листопада 1937 р.

Виставка

«Реклама в українській педагогічній періодиці XIX - I пол. XX ст.»

Вона є всюди: у газетах та журналах, на вулиці, в інтернеті, на телебаченні... Яскраві картинки, в'їдливі слогани та мелодії з рекламних пісень інформують, розважають, а часто й нервують та докучають.

Сьогодні рекламується все: від продуктів харчування до найрізноманітніших послуг. Іноді рекламні слогани буквально вриваються у повсякденне життя і стають поширеними жартами. Всі пам'ятають фразу, що стала крилатою: «Ви ще не перете Тайдом? Тоді ми йдемо до ВАС!». Реклама зацікавлює і, звичайно ж, мотивує придбати той чи інший товар або послугу.

Ви думаєте, що реклама - це чума XXI століття? Аж ніяк! Вона була завжди і всюди! Навіть в стародавні часи люди використовували рекламу для залучення потенційних клієнтів, наприклад, продавці на ярмарках складали гучні й кумедні віршики, щоб звернути на себе увагу покупця.

Здавалося б, що можна було рекламувати у педагогічних журналах минулого століття? А виявляється, що в цих виданнях рекламувалося абсолютно все!

21 листопада 2017 року Педагогічний музей України відкриває виставку «Реклама в українській педагогічній періодиці XIX - I половини XX ст.». На виставці будуть експонуватися найцікавіші зразки реклами з педагогічних журналів цього періоду, доповнені сучасними аналогами продуктів та послуг, які рекламувалися.

Інтерактивний елемент виставки: вгадати за рекламним текстом, який продукт рекламується.

Чекаємо на вас 21.11.2017 р. об 11:00 в експозиційній залі музею (приміщення Будинку вчителя, 2-й поверх праворуч).